

Asia: VN/18678/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Keravan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksesta eräille kaupungeille myönnettävästä valtionavustuksesta nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028.

Keravan kaupunki pitää asetuksen yleistavoitetta kannatettavana. Kuten esityksessä todetaan, nuorisotyöttömyys on ollut nousussa ja Keravan kaupunki

pitää tärkeänä, että nuorisotyöttömyyden kasvun hillitsemiseen ja nuorisotyöttömyyden taittamiseen osoitetaan lisäresursseja. On hyvä, että

myönnettävän avustuksen turvin on mahdollista pilotoida erityisesti haastavissa tilanteissa olevien nuorten työllistymistä edistäviä toimintamalleja.

Avustettava toiminta

Esityksen mukaan avustettavan toiminnan kohderyhmänä tulee olla 18-29-vuotiaat työn tai koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, jotka ovat työttömiä tai

työvoiman ulkopuolella (nk. NEET-nuoret). Erityisesti kohderyhmää ovat heikossa työmarkkinatilanteessa olevat nuoret. Keravan kaupunki pitää kohderyhmän

valintaa osuvana, sillä tälle kohderyhmälle olevia palveluja tarvitaan entistä enemmän kuntouttavan työtoiminnan lakatessa. Valtakunnallinen haastava

työmarkkinatilanne osuu erityisen kovasti juuri nuoriin, joilla on vasta vähän tai ei lainkaan työkokemusta ja joilla on lisäksi muita työllistymistä vaikeuttavia tekijöitä.

Tuettavien hankkeiden toiminnan tavoitteena tulisi esityksen mukaan olla nuorten työhön, koulutukseen ja hyvinvointia tukeviin palveluihin kiinnittyminen.

Toimintaa tulisi toteuttaa monialaisena yhteistyönä. Keravan kaupunki pitää hyvänä, että tällaisen toiminnan toteuttamiseen osoitetaan lisärahoitusta. Myös

sitä, että myönnettävä rahoitus voisi kattaa jopa 100 % kuluista, Keravan kaupunki pitää hyvänä, sillä kuntatalouden haastavassa tilanteessa omarahoitusosuus

saattaisi muodostua esteeksi uudenlaisen toiminnan pilotoimisessa.

Avustuksen saajat ja hakukelpoisuus

Esityksen mukaan pilotti toteutetaan korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa sekä kuudessa suurimmassa kaupungissa. Esityksen mukaan Suomen 18-29-

vuotiaista 45 % asuu kuudessa suurimmassa kaupungissa ja 11 suurimmassa kaupungissa 57 %. Esityksessä ei kuitenkaan taustoiteta sitä, mikä

nuorisotyöttömyysaste kyseisissä kaupungeissa on ja siten jää epäselväksi, miksi avustuksen myöntäminen on rajattu vain suuriin kaupunkeihin.

Keravan kaupunki katsoo, että hakukelpoisten kuntien rajaaminen maan 11 suurimpaan kaupunkiin ei ole perusteltua. Nuorisotyöttömyys on valtakunnallinen

haaste ja korkeaa nuorisotyöttömyyttä esiintyy merkittävässä määrin myös pienemmissä kunnissa. Esimerkiksi Tilastokeskuksen työnvälitystilaston mukaan

kesäkuussa 2026 alle 25-vuotiaiden nuorten työttömyysaste oli koko maassa 19,5 %. Hakukelpoisiksi esitetyissä 11 suurimmassa kaupungissa työttömyysasteet vaihtelivat 16,5-27,2 % välillä (Espoo 17,3 %, Helsinki 16,5 %, Joensuu 22,7 %,

Jyväskylä 27,2 %, Kuopio 20,8 %, Lahti 26,6 %, Oulu 23,3 %, Pori 24,5 %, Tampere 20,8 %, Turku 17,6 % sekä Vantaa 21,7 %). Vertailun vuoksi Keravalla alle 25-

vuotiaiden nuorten työttömyysaste oli samaan aikaan 23,0 %. Avustuksen myöntämisen kriteerinä tulee olla tietty kynnsarvo nuorten työttömyysasteelle,

jolloin avustusta voivat hakea kaikki kynnsarvon ylittävät kunnat.

Avustuksen avulla suurissa kaupungeissa pilotoitavista toimintamalleista saatavia kokemuksia ei välttämättä pystytäkään hyödyntämään pienemmissä kunnissa, joissa toimintaympäristöt ja palveluekosysteemit poikkeavat suurista kaupungeista.

Tämän vuoksi Keravan kaupunki katsoo, että saadaan arvokasta ja laajemmin hyödynnettävää kokemusta, mikäli avustuksen saajien joukossa on eri kokoisia kuntia.

Valmistelusta ja vaikutuksista

Esityksen mukaan valmisteluvaiheeseen on osallistettu kuuden suurimman kaupungin yhteistyöallianssiryhmä, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa,

Oulu, Turku sekä Tampere. Keravan kaupunki katsoo, että vain suurimpien kaupunkien osallistaminen esityöskentelyyn ei ole hyvän hallinnon mukaista

asiassa, joka koskettaa jokaista Suomen kuntaa. Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti valmistelua tulee tehdä avoimesti ja asianosaisia kuullen.

Esityksessä todetaan, että vaikutusarvioita ei ole juuri pystytty tekemään. Arviota ei ole voitu tehdä hankkeisiin osallistuvien nuorten määrän osalta tai hankkeiden vaikutuksesta kohderyhmän työllisyyteen tai pitkäaikaistyöttömyyteen, koska hankkeiden tarkemmista sisällöistä ei ole vielä tietoa. Näin ollen ei Keravan

kaupungin näkökulmasta ole perusteita sille, että avustus mahdollistettaisiin vain nyt valituille 11 kaupungille esimerkiksi sen vuoksi, että näiden odotettaisiin voivan toteuttaa erityisen vaikuttavia hankkeita.

Vaikutuksia ei ole laisinkaan arvioitu niiden kuntien näkökulmasta, jotka nyt on rajattu avustuksen ulkopuolelle. Keravan kaupunki pitää tärkeänä, että vaikutuksia arvioitaisiin myös tästä näkökulmasta. Vaikutukset muihin kuntiin ja näissä

kunnissa asuviin nuoriin saattavat pitkällä aikavälillä olla myönteisiä, mikäli asetuksen nojalla avustettavista hankkeista saadaan laajemmin hyödynnettäviä

toimintamalleja. Avustuksen kohdentamisella vain suuriin kuntiin saattaa olla myös negatiivinen heijastevaikutus, mikäli nuoret muuttavat palvelutarjonnan

perusteella saadakseen tukea tilanteeseensa. Kuntatalouden näkökulmasta on eriarvoista, että osaa kunnista tuetaan palvelujen toteuttamisessa enemmän kuin toisia, mikäli kriteerit eivät ole läpinäkyviä ja hyvin perusteltavissa esimerkiksi kunnan tilanteen, kuten vaikka nuorisotyöttömyyslukujen valossa.

Keravan kaupunki katsoo, että valtionavustuksen hakumahdollisuus tulee avata myös muille kuin asetuksessa nimetyille yhdelletoista kaupungille. Nuorten

työllistymisen ja koulutukseen kiinnittymisen haasteet eivät kohdistu ainoastaan suurimpiin kaupunkeihin. Vuonna 2024 syrjäytymisriskissä olevien 18-24-

vuotiaiden osuus oli Keravalla 20,6 prosenttia, mikä ylittää selvästi koko maan keskiarvon (16,2 %). Lisäksi Keravalla oli toukokuussa 2026 yhteensä 574 alle 30-vuotiaasta työtöntä nuorta.

Keravan etsivän nuorisotyön kokemusten perusteella nuorten tilanteet ovat usein monialaisia ja työllistymisen esteisiin liittyy samanaikaisesti esimerkiksi

koulutuksen puutetta, opintojen keskeytymistä, mielenterveyden haasteita, taloudellisia vaikeuksia tai asumisen ongelmia. Vuonna 2025 etsivässä

nuorisotyössä työskenneltiin 260 nuoren kanssa, ja asiakasmäärien kasvun seurauksena palveluun on muodostunut jatkuva jono.

Keravan esimerkki osoittaa, että asetuksen tavoitteena oleva tarve ei määräydy kunnan koon perusteella. Myös 11 suurimman kaupungin ulkopuolella on kuntia, joissa nuorten työttömyys, syrjäytymisriski ja palvelutarpeet ovat korkeita ja joissa on jo olemassa valmiit monialaiset rakenteet nuorten tukemiseksi.

Valtionavustuksen vaikuttavuuden kannalta tarkoituksenmukaisempaa olisi mahdollistaa avustuksen hakeminen kaikille kunnille tai kohdentaa sitä

tarveperusteisesti nuorten työttömyys- ja syrjäytymisindikaattoreiden perusteella. Näin rahoitus kohdistuisi yhdenvertaisesti niille alueille, joissa nuorten tuen tarve on suurin.

Heimonen Tua
Keravan kaupunki